

Podgórska-Klawe, Zofia

XI Zjazd Polskiego Towarzystwa Historii Medycyny

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 22/1, 197-198

1977

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.



W wyniku dyskusji sformułowano szereg wniosków o zasadniczym znaczeniu dla badań nad różnymi dziedzinami związanymi z morzem, dla stworzenia lepszych warunków rozwoju inspirującej roli tematu morskiego w sztuce, a także dla upowszechnienia w społeczeństwie dorobku morskiego naszego kraju na przestrzeni wieków oraz planów perspektywicznego rozwoju.

Pośród zagadnień, łączących się bliżej z historią nauki i techniki, należy wspomnieć o przyjętym postulatcie badawczym, aby w dociekaniach historycznych nad tradycjami morskimi nie ograniczać się li tylko do spraw batalistycznych, gospodarczych, czy polityki morskiej, lecz w szerszym niż dotąd zakresie naświetlać problemy związane z rozwojem żeglugi, techniki nawigacyjnej, budownictwa portów, działalnością wybitnych uczonych i praktyków podejmujących analogiczne kwestie. Uzasadniano konieczność przeanalizowania wpływu postępu wiedzy na rozwiązania szczegółowe w dziedzinie żeglugi, na kształtowanie się polityki oświatowej i na założenia programów szkolnych odnośnie krzewienia kultury morskiej.

Zwrócono także uwagę na pilną potrzebę przygotowania raportu w sprawie wychowania morskiego, który uwzględniłby tradycje wychowania morskiego w Polsce na tle europejskim, dotychczasowe osiągnięcia, koncepcje modelu programowo-organizacyjnego oraz zarys problematyki teoretycznej. Ożywiona dyskusja dotyczyła m.in. warunków pracy na statkach i wynikających stąd postulatów pod adresem konstruktorów. Nakreślono w przekroju historycznym kształtowanie się budownictwa okrętowego i przewidywane kierunki zmian wynikające z wdrażania osiągnięć technicznych oraz powiększania się wymogów i potrzeb marynarzy.

Każda z 11 sekcji problemowych sprecyzowała podstawowe wnioski, które zreferowano na końcowym posiedzeniu plenarnym. Po uzyskaniu akceptacji uczestników Kongresu zostały one włączone do oficjalnych dokumentów i będą przekazane różnorodnym adresatom w celu wyzyskania zarówno w aktualnej działalności, jak i przy pracy nad przyszłym modelem kultury morskiej w Polsce.

Lech Mokrzecki

XI ZJAZD POLSKIEGO TOWARZYSTWA HISTORII MEDYCyny

W dniach 23 i 24 września br. odbył się w Szczecinie XI Zjazd Polskiego Towarzystwa Historii Medycyny. Organizatorem Zjazdu był Zakład Historii Medycyny Pomorskiej Akademii Medycznej w Szczecinie, działający pod kierownictwem doc. Tadeusza Brzezińskiego. Głównym tematem obrad były dzieje medycyny polskiej w XVII wieku; tematem dodatkowym — *Rozwój polskiej myśli deontologiczno-lekarskiej na przełomie XIX i XX wieku* oraz *Varia*.

W obradach wzięło udział ok. 70 historyków polskich i miłośników historii medycyny oraz delegacja historyków medycyny z Niemieckiej Republiki Demokratycznej pod przewodnictwem kierownika Katedry Historii Medycyny Uniwersytetu Humboldta w Berlinie, prof. Dietricha Tutzke.

Zjazd rozpoczęła część oficjalna z udziałem przedstawicieli miejscowych władz oraz prorektora Pomorskiej Akademii Medycznej — prof. Aleksandry Krygier-Stojałowskiej. W tej części Zjazdu doc. Stanisław Szpilczyński wygłosił referat pt. *Medycyna polska epoki Baroku*. Przedstawił w nim główne kierunki w medycynie polskiej tego okresu, wybitnych lekarzy polskich i ich osiągnięcia oraz dokonał próby oceny pozycji polskiej medycyny na tle medycyny światowej XVII wieku.

Obrady odbywały się równolegle w trzech salach Zamku. W pierwszym dniu odbyły się więc 3 równoległe sesje z następującymi tematami: *Medycyna polska XVII wieku*, *Medycyna polska pierwszej połowy XVIII wieku*, *Rozwój polskiej*

myśli deontologiczno-lekarskiej na przełomie XIX i XX wieku, Medycyna polska do XVII wieku i Varia. W drugim dniu wygłoszono referaty: *Medycyna polska XVII wieku, Medycyna polska XIX i XX wieku, Historia położnictwa i pediatrii, Medycyna polska w latach II Wojny Światowej i Varia.*

Duża liczba referatów i na skutek tego rozbięcie obrad na 3 sekcje, uniemożliwiały uczestnikom, a zwłaszcza referentom, mimo znakomicie zorganizowanej informacji, wysłuchanie wszystkich — odpowiadających indywidualnym zainteresowaniom — wypowiedzi. Trudno więc o dokonanie ogólnej oceny przebiegu obrad. Można tylko odnotować bardzo dużą różnorodność tematów, będącą z jednej strony zjawiskiem pozytywnym, pozwalającym na odkrywanie wielu aspektów historii medycyny — z drugiej jednak świadczącym o braku zespołowych planów badawczych większości ośrodków. Niejednolity był również poziom referatów. Obok interesujących, odkrywczych doniesień zdarzały się referaty, które charakteryzował uderzający brak przygotowania warsztatowego. Stanowiły one jeszcze jeden dowód zbyt rozpowszechnionego „indywidualizmu” wśród interesujących się historią medycyny, wynikającego zresztą niejednokrotnie ze słabości organizacyjno-dydaktycznej niektórych ośrodków.

W drugim dniu Zjazdu odbyła się ponadto konferencja okrągłego stołu na temat: *Rola historii medycyny w kształceniu i wychowaniu lekarzy.* Dyskusja tocząca się podczas tej konferencji, którą poprowadził doc. Szpilczyński, rozpoczęła referatem prof. D. Tutzke na temat programu nauczania historii medycyny w NRD, dotyczyła nie tyle roli nauczania, tak jak to przewidziano w programie, ile form i treści. Dyskutanci wyrażali zgodną opinię, że najlepszą formą nauczania historii medycyny są seminaria o tematyce problemowej.

Obrady Zjazdu zakończyło zebranie plenarne, na którym wysunięto wiele ważnych i ciekawych wniosków, z których kilka zasługuje na odnotowanie. Przede wszystkim doc. T. Brzeziński zgłosił wniosek, aby powołać komisję, która ustaliłaby główne kierunki badań w polskiej historii medycyny oraz tematykę dla poszczególnych ośrodków. Prof. Stanisław Konopka nadesłał wniosek o stworzenie Muzeum Historii Medycyny, proponując rozpoczęcie starań o uzyskanie na ten cel zabudowań na terenie dawnego Szpitala Ujazdowskiego w Warszawie. Dr Danuta Wierzbicka wysunęła nie nowy, ale ważny postulat opracowania zbiorowego podręcznika historii polskiej medycyny. Doc. Jan Fijałek, zapowiadając kolejny ogólnopolski Zjazd w 1978 r. w Łodzi, zaproponował jako główny temat *Rozwój medycyny pracy* oraz stworzenie zespołu tematycznego, który zająłby się tym problemem.

Obrady podsumował i zamknął, przewodniczący im w zastępstwie nieobecnego prof. S. Konopki, wiceprezes Polskiego Towarzystwa Historii Medycyny — dr Wiesław Stembrowicz.

Należy podkreślić znakomitą organizację zarówno obrad, jak i imprez towarzyszących. Było to głównie zasługą kierownika i asystentów Zakładu Historii Medycyny PAM, a także studentów — członków Studenckiego Towarzystwa Naukowego Pomorskiej Akademii Medycznej.

Zofia Podgórska-Klawe

SYMPOZJUM NAUKOWE Z OKAZJI
150 ROCZNICY ŚMIERCI STANISŁAWA STASZICA

Po uroczystościach staszycowskich w Pile i Hrubieszowie¹ następne spotkanie naukowe poświęcone pamięci wielkiego Polaka odbyło się 10 września 1976 r.

¹ Zob. „Kwartalnik Historii Nauki i Techniki” 1976 nr 3 s. 607—611, nr 4 s. 813—816.